



DET KONGELIGE  
KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENT

Viken fylkeskommune  
Postboks 220  
1702 SARPSBORG

Deres ref

Vår ref

Dato

23/4495-5

04. oktober 2023

## **Kommunestyre- og fylkestingsvalget 2023 – klage på manglende stemmesedler i Moss kommune ved fylkestingsvalget**

Kommunal- og distriktsdepartementet viser til oversendelse av klage datert 14. september 2023 fra Svein Kenneth Stensrud og Arnstein Koch-Engebreetsen. Klagen handler om manglende stemmesedler for Industri- og Næringspartiet ved fylkestingsvalget i et valglokale i Moss kommune og krav om omvalg.

### **Innholdet i klagen**

Klagerne uttaler blant annet følgende i klagen:

*Ved stemmestedet Ryggehallen i Halmstad stemmekrets ble ikke betingelsene i valgloven oppfylt.*

*Stemmesedler for Industri og Næringspartiet (INP) til fylkestingsvalget i Østfold manglet i stemmelokalet og ingen stemmer kunne derfor avgis til INP. Feilen ble rapportert til oss fra en velger ca klokken 15:00 den 11. September.*

*Stemmesedler for Industri og Næringspartiet ble lagt ut i stemmelokalet kort tid etter. Stemmesedler for Industri og Næringspartiet til Fylkestingsvalget for Østfold ble derfor først tilgjengelig ca 7 timer etter at stemmelokalet åpnet for stemmeavgivning.*

*Det er forøvrig blitt opplyst fra medlem i Moss valgstyre T.P. Ekroll at valgdeltakelsen i Halmstad valgkrets var ca 3% lavere enn forventet, dette ut i fra tidligere valgdeltakelse og valgdeltakelsen generelt i Moss. Det var tidvis lange køer og velgere måtte forlate køplassen for å hente barn i barnehage etc.*

Postadresse  
Postboks 8112 Dep  
0032 Oslo  
postmottak@kdd.dep.no

Kontoradresse  
Akersg. 59  
www.kdd.dep.no

Telefon\*  
22 24 90 90  
Org.nr.  
972 417 858

Avdeling  
Kommunalavdelingen

Saksbehandler  
Jan Morten  
Sundeid  
22 24 72 49

*2. kandidaten til Industri og Næringspartiet mangler 11 stemmer på å bli valgt inn i fylkestinget. Feilen som ble begått i stemmelokalet i Ryggehallen har derfor enmulig innflytelse på fordelingen av mandatene mellom listene som det ikke er mulig å rette.*

*Moss Industri og Næringsparti og Østfold Industri og Næringsparti krever derfor omvalg i Halmstad stemmekrets for fylkestingsvalget i Østfold 2023 i henhold til valglovens paragraf 13.*

### **Fylkesvalgstyrets behandling av klagen**

Fylkesvalgstyret i Østfold behandlet klagen i møte 27. september 2023 og fattet følgende vedtak:

*Industri- og Næringspartiet mangler syv stemmer for å få ytterligere et mandat i Østfold fylkesting. Etter fylkesvalgstyrets vurdering, kan feilen ved gjennomføringen av valget antas å ha hatt innflytelse på fordelingen av mandatene mellom listene.*

*Fylkesvalgstyret anbefaler at klagen tas til følge.*

*I henhold til valgloven § 13-2 (4) oversendes klagen med fylkesvalgstyrets vurdering til Kommunal- og distriktsdepartementet som er klageinstans. Departementet skal kjenne fylkestingsvalget i en kommune eller i hele fylket ugyldig dersom det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på fordelingen av mandatene mellom listene og som det ikke er mulig å rette.*

Av saksfremstillingen til fylkesvalgstyrets møte fremgår blant annet følgende om bakgrunnen for saken:

*Bakgrunnen for klagen er manglende stemmesedler til Industri- og Næringspartiet (INP) til fylkestingsvalget for samtlige valgavlukker i Halmstad krets i Moss kommune på valgdagen 11. september i tidsrommet 09:00 til ca. kl. 15:30.*

*[...]*

*I en redegjørelse 12. september 2023 fra Moss kommune er det opplyst at det manglet stemmesedler for Industri- og Næringspartiet til fylkestingsvalget i Østfold i alle valgavlukkene i Ryggehallen på Halmstad. Forholdet ble oppdaget da en velger etterspurte stemmesedlene ved 15-15.30 tiden på valgdagen. Forholdet er notert kl. 15.24 i avviksrapporteringen fra valglokalet. Stemmesedler skal umiddelbart ha blitt kjørt ut til valglokalet da feilen ble oppdaget. Den aktuelle velgeren fikk stemt ved hjelp av stemmesedler i stemmeseddelsett (konvolutter som inneholder stemmesedler til alle partier som stiller liste, inkludert blank stemmeseddel). Det er anslått at ca. 700 velgere hadde vært innom lokalet i Ryggehallen før feilen med manglende stemmesedler til partiet ble oppdaget.*

*[...]*

*Moss kommune har på forespørsel fra fylkeskommunen opplyst at alle valgavlukkene hadde blanke stemmesedler. I tillegg til vanlige stemmesedler finnes det en generell*

stemmeseddel med punktskrift, tilgjengelig for blinde og svaksynte. Denne stemmeseddelen har en opplisting av de registrerte politiske partiene, blant annet INP. Kommunen har opplyst om at denne stemmeseddelen ikke var tilgjengelig i valgavlukkene. Kommunen opplyste videre i epost 22.09.23 at stemmeseddelen til INP i tidsrommet det er snakk om (09:00-15:30) kun var tilgjengelig for blinde- og svaksynte som ba om en generell stemmeseddel med punktskrift. På denne er da som sagt INP listet opp, sammen med andre registrerte politiske partier.

[...]

Sammenstilt tabell for antall stemmer til INP fylkestingsvalg, og kommunestyrevalg [...]. Blå tall viser hvor Industri- og Næringsparti har høyest oppslutning:

Nr	Kretsnavn	Antall stemmer til INP i fylkestingsvalget	Antall stemmer til INP i kommunestyrevalget	Totalt antall stemmesedler, inkl. blanke og forkastede til fylkestingsvalget	Totalt antall stemmesedler, inkl. blanke og forkastede til kommunestyrevalget
Krets 01	Sentrum/Verket	47	39	1706	1802
Krets 02	Jeløy	90	78	3068	3176
Krets 03	Krapfoss	54	50	1362	1428
Krets 04	Melløs/Øreåsen	52	64	1617	1733
Krets 05	Nordre Bydel	48	38	1083	1118
Krets 06	Ekholt/Vang	41	45	1746	1841
Krets 07	Halmstad	25	42	1397	1458
Krets 08	Larkollen	15	13	739	750
	<b>Totalt</b>	<b>372</b>	<b>369</b>	<b>12718</b>	<b>13306</b>

Moss kommune tar fortløpende gjennom valgdagen ut rapporter som viser oppslutning ved de ulike stemmekretsene. Fylkeskommunen har etterspurt, og fått tilsendt disse rapportene. Rapportene fylkeskommunen har fått tilsendt er hentet ut fra det valgadministrative systemet EVA henholdsvis kl. 15.12, 16.22 og 21.20 på valgdagen. Rapportene er ikke relatert til hendelsen, men hentet ut som en del av vanlig rutine ved gjennomføring av valg. Kommunen har bekreftet i e-post datert 21. september at stemmesedlene til INP var på plass i Halmstad krets før kl. 15:30.

Rapporten fra kl. 15.12 legges til grunn for vurderingene, da denne viser valgoppslutning i stemmekretsen før feilen ble oppdaget. Rapporten kan sammenlignes med rapporten fra 21:20 som ble hentet ut etter at valglokalet stengte. Valglokalet stengte kl. 21:00, men kommunen har opplyst om at det var kø ved stengetid som skapte en 17 minutters forsinkelse. Alle velgere som sto i kø, fikk avgi stemme, og valglokalet stengte ca. kl. 21:17.

Under vises rapportene som synliggjør velgeroppslutning, tilsendt fra kommunen. [...]. Det er kolonner for valgoppslutning på valgtingstemmegivning som er riktig å se på, dvs. nest siste kolonne, som heter %-vis oppmøte:

Rapport kl. 15:12

Krets	Stemmeberettigede	Forhåndsstemmegivning	%-vis oppmøte	Valgtingstemmegivning	% vis oppmøte	% vis totalt
0000 Hele kommunen	260	14	5,38%	1	0,38%	5,77%
0001 Sentrum/Verket	6295	2079	33,03%	603	9,58%	42,61%
0002 Jeløy	9784	2952	30,17%	1504	15,37%	45,54%
0003 Krapfoss	4024	934	23,21%	545	13,54%	36,75%
0004 Melløs/Øreåsen	6805	1689	24,82%	789	11,59%	36,41%
0005 Nordre bydel	3912	956	24,44%	327	8,36%	32,80%
0006 Ekholt/Vang	4948	1297	26,21%	813	16,43%	42,64%
0007 Halmstad	4081	805	19,73%	681	16,69%	36,41%
0008 Larkollen	1323	249	18,82%	269	20,33%	39,15%
<b>Total</b>	<b>41432</b>	<b>10975</b>	<b>26,49%</b>	<b>5532</b>	<b>13,35%</b>	<b>39,84%</b>

Rapport kl 16:20

Krets	Stemmeberettigede	Forhåndsstemmegivning	%-vis oppmøte	Valgtingstemmegivning	%-vis oppmøte	%-vis totalt
0000 Hele kommunen	260	14	5,38%	3	1,15%	6,54%
0001 Sentrum/Verket	6295	2079	33,03%	735	11,68%	44,70%
0002 Jeløy	9784	2952	30,17%	1806	18,46%	48,63%
0003 Krapfoss	4024	934	23,21%	700	17,40%	40,61%
0004 Melløs/Øreåsen	6805	1689	24,82%	959	14,09%	38,91%
0005 Nordre bydel	3912	956	24,44%	454	11,61%	36,04%
0006 Ekholt/Vang	4948	1297	26,21%	976	19,73%	45,94%
0007 Halmstad	4081	805	19,73%	849	20,80%	40,53%
0008 Larkollen	1323	249	18,82%	364	27,51%	46,33%
<b>Total</b>	<b>41432</b>	<b>10975</b>	<b>26,49%</b>	<b>6846</b>	<b>16,52%</b>	<b>43,01%</b>

Krets	Stemmeberettigede	Forhåndsstemmegivning	%-vis oppmøte	Valgtingstemmegivning	%-vis oppmøte	%-vis totalt
0000 Hele kommunen	260	14	5,38%	5	1,92%	7,31%
0001 Sentrum/Verket	6295	2079	33,03%	1510	23,99%	57,01%
0002 Jeløy	9784	2952	30,17%	3582	36,61%	66,78%
0003 Krapfoss	4024	934	23,21%	1348	33,50%	56,71%
0004 Melløs/Øreåsen	6805	1689	24,82%	1865	27,41%	52,23%
0005 Nordre bydel	3912	956	24,44%	1037	26,51%	50,95%
0006 Ekholt/Vang	4948	1297	26,21%	1875	37,89%	64,11%
0007 Halmstad	4081	805	19,73%	1454	35,63%	55,35%
0008 Larkollen	1323	249	18,82%	696	52,61%	71,43%
Total	41432	10975	26,49%	13372	32,27%	58,76%

[...]

*Søndag 17. september fattet fylkesvalgstyret i Østfold et vedtak om å telle stemmesedlene fra alle kommunene i fylket på nytt, på grunn av små marginer til siste mandat. Fylkesvalgstyrets kontrolltelling og resultatet av valgoppgjøret for Østfold fylkesting, som ble gjennomført mandag 18. september, viser at INP mangler 7 stemmer for å få enda et mandat i fylkestinget. Fylkesvalgstyret har talt stemmesedlene til alle kommunene i Østfold minimum to ganger. Ved avvik mellom kommunens telling og fylkesvalgstyrets kontrolltelling, eller avvik mellom egne kontrolltelling, har fylkesvalgstyret talt flere ganger.*

*Kommunen har opplyst om at Halmstad krets har 4081 stemmeberettigede, og når valglokalene stengte hadde 1454 velgere avlagt stemme.*

Av saksfremstillingen til fylkesvalgstyrets møte fremgår blant annet følgende om fylkeskommunens vurdering av klagen:

[...]

*Politiske partier har ikke klagerett i forbindelse med forberedelse og gjennomføringen av fylkestingsvalg. Klageretten er begrenset til de som har stemmerett og er manntallsført i fylket, jf. valgloven § 13-2 (1). Klagen er underskrevet av lokalleder i Moss Industri- og Næringsparti og leder av Østfold Industri- og Næringsparti. Begge er manntallsført i stemmekrets til nye Østfold fylkeskommune. Siden begge personene som har underskrevet klagen er manntallsført i stemmekretsen, legges det til grunn at klagen er fremmet av personer med klagerett. Klagen ble mottatt av leder for fylkesvalgstyret i Østfold 14. september 2023, og er dermed fremsatt innen fristen.*

*Valgloven § 13-2 (4) bestemmer at departementet skal kjenne fylkestingsvalget i en kommune eller i hele fylket ugyldig hvis det er gjort feil som antas å ha hatt innflytelse på fordelingen av mandater mellom listene og som det ikke er mulig å rette.*

*Moss kommune har opplyst om at stemmeseddel til INP ble tilgjengeliggjort for velgeren som rundt kl. 15 på valgdagen etterlyste denne stemmeseddelen. Velgere fikk da en stemmeseddelkonvolutt (en konvolutt som inneholder stemmesedler til alle partiene som stiller liste til fylkestingsvalget, inkludert blank stemme).*

*Moss kommune har videre opplyst om at det var blanke stemmesedler i valgavlukkene. Dette innebærer at velgere som eventuelt ikke ønsket å spørre etter stemmeseddel, kunne føre opp INP på den blanke stemmeseddelen og dermed stemme på partiet til fylkestinget. Det er imidlertid ikke nødvendigvis gitt at velgerne forstår at de kan gjøre denne typen endring på en blank seddel, da dette ikke er en del av veiledningen velgerne mottar i valglokalet. Den generelle stemmeseddelen med punktskrift var som tidligere nevnt ikke tilgjengelig for velgerne i valgavlukkene.*

*Moss kommune har redegjort for at det manglet stemmesedler til INP ved fylkestingsvalget i Østfold i alle valgavlukkene i ett av valglokalene, Halmstad krets, i ca. 6,5 timer på valgdagen. Det ble plassert stemmesedler i valgavlukkene etter at feilen ble oppdaget. Når valglokalet lukket kl. 21:20 hadde 35,63% av velgerne i kretsen stemt. Kl. 15.12, før feilen ble oppdaget, hadde 16,69% av velgerne stemt. Ut fra tallmaterialet (se tabellene som viser valgoppslutning over for mer informasjon), synes det som at ca. halvparten av de som stemte ved dette valglokalet på valgdagen hadde avlagt stemme før feilen ble oppdaget.*

*INP har varierende oppslutning til fylkestingsvalget i de ulike stemmekretsene, men oppslutningen er imidlertid lavest i Halmstad stemmekrets. I et flertall av stemmekretsene får INP flere stemmer til fylkestingsvalget enn kommunestyrevalget. Til kommunestyrevalget i Halmstad krets fikk INP 42 stemmer av 1458 (totalt antall avlagte stemmer), mens partiet til fylkestinget fikk 25 av 1397 stemmer (totalt antall avlagte stemmer). At totalt antall stemmesedler til kommunestyrevalget og totalt antall stemmesedler til fylkestingsvalget er ulikt skyldes at ikke alle velgere ønsker å stemme ved begge valg. Avvik i totalt stemmeantall mellom fylkestingsvalg og kommunestyrevalg er gjennomgående for alle kommunene i fylket. For Halmstad krets er det 61 velgere som har valgt å bare stemme til kommunestyrevalget, og ikke til fylkestingsvalget.*

*Som nevnt viser tallmaterialet at INP fikk 25 stemmer til fylkestinget etter at feilen ble rettet ca. kl. 15.30 og frem til valglokalet stengte ca. 21.20. Som påpekt over fikk INP 42 stemmer i Halmstad krets til kommunestyrevalget denne dagen. Stemmesedlene til INP i kommunestyrevalget var til stede hele dagen, det var kun fylkestingssedlene til INP som manglet i valgavlukkene. Differansen er på 17 stemmer til INP, mellom stemmer avlagt til fylkestingsvalget og kommunestyrevalget i kretsen. Som nevnt stemmer ikke nødvendigvis alle velgere ved begge valg, eller på samme parti til fylkesting og kommunestyre.*

*INP fikk som påpekt over 25 stemmer i stemmekretsen, i tidsrommet fra 15:30 til 21:20 (6 timer). Feilen var som sagt til stede i tidsrommet 09:00-15:30 (6,5 timer). Beregner man på stemmer til INP basert på timeantall der stemmesedlene var tilgjengelig (25 stemmer delt på 6 timer) utgjør dette 4-5 stemmer i timen.*

*Både differansen på 17 stemmer til INP mellom kommunestyrevalget og fylkestingsvalget, og antall avlagte stemmer etter at feilen ble rettet, er forhold som peker i retning av at feilen kan ha hatt betydning for mandatfordelingen.*

*INP mangler syv stemmer for å få enda et mandat i Østfold fylkesting. Etter fylkesordførers vurdering, kan manglende stemmesedler antas å ha hatt innflytelse for valgresultatet og mandatfordelingen mellom listene.*

*Klagerne har vist til lav valgdeltakelse, dette er ikke å anse som en feil ved forberedelsen og gjennomføring av valget etter valgloven. Klagerne har videre vist til at det var kø ved valglokalet, som et forhold som gjelder gjennomføringen av valget. Det er imidlertid ikke påvist at køproblematikk har hatt betydning på fordelingen av mandatene, og kommunen har opplyst om at alle velgere som stod i kø når valglokalet stengte fikk avlegge stemme.*

### **Departementets merknader**

Alle som har stemmerett, kan klage på forhold i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av fylkestingsvalget i det fylket vedkommende er manntallsført, jf. valgloven § 13-2 første ledd. Klage må fremsettes innen syv dager etter valgdagen, valgloven § 13-2 andre ledd.

Klagerne har stemmerett og er manntallsført i en kommune i nye Østfold fylke. Klagen er videre fremsatt innen fristen. Vilkårene for å klage er dermed oppfylt.

#### *Om reglene i valgloven eller valgforskriften er brutt*

Departementet legger ut fra de fremlagte opplysningene til grunn at det i om lag 6,5 timer på valgdagen 11. september manglet stemmesedler for Industri- og Næringspartiet i stemmekretsen Halmstad i Moss kommune. Det var stemmesedler for alle listene i de resterende om lag 7 timene stemmingen foregikk. Det følger ikke direkte av valgloven eller valgforskriften at det i valglokalet på valgtinget skal være lagt ut stemmesedler for alle listene som stiller til valg. Dette må imidlertid ansees å følge av sammenhengen i lov og forskrift, se for eksempel valgloven §§ 7-1 og 7-2 og valgforskriften § 19 andre ledd som må antas å forutsette at stemmesedler for alle valglistene er til stede i valglokalet.

Departementet legger på denne bakgrunn til grunn at det har blitt begått feil ved gjennomføringen av fylkestingsvalget i Halmstad stemmekrets i Moss kommune ved fylkestingsvalget i 2023.

#### *Om de manglende stemmesedlene har påvirket mandatfordelingen*

Det følger av valgloven § 13-2 fjerde ledd at departementet skal kjenne fylkestingsvalget i en kommune eller hele fylket ugyldig dersom det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på fordelingen av mandatene mellom listene og som det ikke er mulig å rette. Dette innebærer et krav om at det må være sannsynlighetsovervekt for at feilen har påvirket mandatfordelingen. Det vil si at det må være mer sannsynlig at feilen har påvirket mandatfordelingen enn at feilen ikke har det.

I valgoppgjøret for fylkestingsvalget i Østfold fikk Industri- og Næringspartiet 4582 stemmer. Det følger av valgprotokollen for fylkesvalgstyret i Østfold at dersom Industri- og Næringspartiet hadde fått 4589 stemmer, dvs. 7 flere stemmer enn det partiet fikk, ville partiet ha fått ett mandat til.

Spørsmålet blir dermed om det er sannsynlighetsovervekt for at Industri- og Næringspartiet ville ha fått minst 7 stemmer mer i Halmstad stemmekrets dersom partiets stemmesedler hadde vært tilgjengelig i valglokalet i hele åpningstiden.

Etter departementets vurdering er det mulig å foreta et godt anslag på hvor mange velgere som stemte i Halmstad stemmekrets fra valglokalet åpnet til de manglende stemmesedlene ble oppdaget og rettet opp i. I klagen vises det til at en velger ca. kl. 15 på valgdagen rapporterte at det manglet stemmesedler for Industri- og Næringspartiet. Denne velgeren fikk etter hvert utlevert en konvolutt med alle stemmesedlene, slik at velgeren fikk stemt på Industri- og Næringspartiet. Forholdet er rapportert kl. 15.24 i avviksrapporteringen fra valglokalet. Stemmesedlene var ifølge kommunen på plass ca. kl. 15.30. Det fremgår ikke om stemmestyret i perioden fra det ble oppdaget at det manglet stemmesedler til de var på plass i valgavluksene informerte velgere om dette og opplyste om hvordan de kunne gå frem for å stemme på Industri- og Næringspartiet. Moss kommune anslår selv at det hadde vært ca. 700 velgere innom valglokalet før feilen ble oppdaget. Dette tallet passer etter departementets vurdering godt med de tall som fremgår av de rapportene Moss kommune tok ut fortløpende gjennom valgdagen og som viser oppslutning ved de ulike stemmekretsene. I departementets videre vurdering av klagen legger departementet på denne bakgrunn til grunn at 700 velgere stemte i Halmstad stemmekrets før stemmesedlene til Industri- og Næringspartiet kom på plass i valgavluksene.

Etter departementets vurdering er det imidlertid ikke mulig å fastslå nøyaktig hvor mange velgere som ikke stemte på Industri- og Næringspartiet i Halmstad stemmekrets 11. september 2023 fordi stemmeseddelen manglet i valglokalet i deler av åpningstiden. Departementet peker på at det er mulig å foreta ulike sammenlikninger, slik både klager og fylkesvalgstyret har gjort, for eksempel basert på partiets oppslutning i de ulike kretsene, oppslutningen ved fylkestingsvalget sammenliknet med kommunestyrevalget, åpningstiden på valgdagen og hvor mange velgere som stemte før og etter stemmesedlene kom på plass i valglokalet. Det er imidlertid snakk om små tall, og det vil være begrenset hvor mye en kan trekke ut av ulike sammenlikninger, særlig hvis sammenlikningene peker i ulike retninger.

Valgoppgjøret viser at den prosentvise oppslutningen til Industri- og Næringspartiet varierer til dels mye mellom de ulike valgkretsene. Minst oppslutning (når en ser bort fra Halmstad stemmekrets) får partiet i Larkollen stemmekrets (2,1%) og størst oppslutning i Nordre bydel stemmekrets (4,6%). Oppslutningen er imidlertid lavest i Halmstad stemmekrets (1,9%). Videre er det slik at Industri- og Næringspartiet fikk flere stemmer i fire av de syv andre kretsene og færre stemmer i to av de andre kretsene. Etter departementets vurdering er



disse tallene i seg selv ikke tilstrekkelig for å fastslå at det er sannsynlighetsovervekt for at feilen har påvirket mandatfordelingen mellom listene.

Fylkesvalgstyret i Østfold peker i sin saksfremstilling på at Industri- og Næringspartiet fikk 25 stemmer i stemmekretsen i de om lag syv timene partiets stemmesedler var tilgjengelige. Dersom en legger til grunn at partiet ville fått like mange stemmer per time i de om lag 6,5 timene partiets stemmesedler manglet i stemmekretsen, vil det utgjøre om lag 27 stemmer. Dette er betydelig mer enn de syv stemmene Industri- og Næringspartiet mangler for å få ytterligere et mandat ved valgoppgjøret.

Departementet mener det kan være grunn til å foreta ytterligere en sammenlikning. I Halmstad stemmekrets var det 1454 velgere som avla stemme på valgdagen. Departementet legger som Moss kommune til grunn at om lag 700 velgere ble krysset av i manntallet før feilen ble oppdaget og rettet. Dette betyr at det var 754 velgere som stemte etter at stemmesedler for Industri- og Næringspartiet var på plass i stemmekretsen. Totalt fikk Industri- og næringspartiet 25 stemmer i dette valglokalet, og departementet mener det kan legges til grunn av dette er stemmer som ble avlagt av de 754 velgerne. Det utgjør en oppslutning på 3,3 prosent blant disse velgerne. Dersom en legger til grunn at partiet ville fått en tilsvarende oppslutning blant de 700 velgerne som stemte mens stemmesedlene manglet, tilsier det at partiet har mistet om lag 23 stemmer på grunn av feilen. Også dette er betydelig mer enn de syv stemmene Industri- og Næringspartiet mangler for å få ytterligere et mandat ved valgoppgjøret.

At ingen av de 700 velgerne som stemte før feilen ble rettet, ville ha stemt på partiet dersom stemmesedlene hadde vært på plass, er etter departementets vurdering ikke sannsynlig. Dette ut fra partiets oppslutning under forhåndsstemmingen, i andre stemmekretser og i Halmstad stemmekrets etter at stemmesedlene for partiet kom på plass. At kun 6 velgere ville ha stemt på partiet, tilsvarer en oppslutning på 0,9 prosent. Også dette er lite sannsynlig ut fra partiets øvrige oppslutning ved valget.

Departementet peker på at selv om det ikke er mulig nøyaktig å tallfeste hvor mange stemmer Industri- og Næringspartiet mistet på grunn av de manglende stemmesedlene, er det på bakgrunn av beregningene som er foretatt over, etter departementets vurdering sannsynlighetsovervekt for at de manglende stemmesedlene i Halmstad stemmekrets har medført at partiet har fått minst 7 stemmer mindre enn det de ville ha fått dersom stemmesedlene hadde vært tilgjengelige i valglokalet hele valgdagen.

Departementet konkluderer på denne bakgrunn med at det er begått en feil som antas å ha hatt innflytelse på fordelingen av mandatene mellom listene. Det er videre ikke mulig å rette den denne feilen. Departementet skal da etter valgloven § 13-2 fjerde ledd andre punktum kjenne fylkestingsvalget i en kommune eller hele fylket Østfold ugyldig. Det fremgår ikke av ordlyden i bestemmelsen når et omvalg kun skal gjelde kommunen der feilen er begått eller når omvalget skal gjelde hele fylket. Det følger imidlertid av § 13-4 fjerde ledd andre punktum at ved fylkestingsvalg kan departementet i særlige tilfeller påby omvalg i hele fylket, selv om

feilen ikke gjelder alle kommunene i fylket. Hovedregelen er dermed at omvalg kun skal foregå i den kommunen der feilen er begått. Denne bestemmelsen står i tilknytning til bestemmelsen om hvis fylkestinget kjenner et valg ugyldig, skal det sendes melding til departementet, som påbyr omvalg. Departementet antar likevel at det samme vil gjelde der departementet kjenner valget ugyldig etter § 13-2 fjerde ledd.

Departementet kan ikke se at det i dette tilfellet foreligger forhold som tilsier at omvalget bør omfatte hele fylket.

### **Konklusjon**

Klagen fra Svein Kenneth Stensrud og Arnstein Koch-Engebretsen tas til følge.

Departementets vedtak er endelig og kan ikke bringes inn for domstolene, jf. valgloven § 13-2 fjerde ledd tredje punktum.

Departementet påbyr at det skal holdes omvalg i Moss kommune til fylkestingsvalget i Østfold.

Departementet ber fylkesvalgstyret informere klagerne om departementets vedtak.

Med hilsen

Siri Dolven (e.f.)  
avdelingsdirektør

Jan Morten Sundeid  
fagdirektør

*Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer*

Kopi: Moss kommune